

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 3To/96/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5818010212
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 01. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Gallová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5818010212.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Gallovej a sudcov JUDr. Vladimíra Sučika a JUDr. Moniky Liptákovej, na verejnom zasadnutí konanom 13. januára 2022 o odvolaní obžalovaného A. D. proti rozsudku Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6T/79/2018 zo dňa 22.9.2020 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3 Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Námestovo, sp. zn. 6T/79/2018 z 22.9.2020 vo výroku o treste.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. por.
obžalovaného A. D., nar. XX.X.XXXX v R., trvale bytom obec W., t.č.
v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Žiline,

o d s u d z u j e :

Podľa § 199 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaraďuje do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6T/47/2018 zo dňa 20.12.2018, právoplatný 20.12.2018 vo výroku o treste, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresného súdu bol obžalovaný A. D. uznaný za vinného zo spáchania zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. na skutkovom základe, že:

dňa 9.9.2016 v obci W., ul. D. č. XXXX v čase okolo 17:15 hod. v obývačke bytu, v ktorom býva K. S., nar. XX.X.XXXX so svojou mal. dcérou, pritom ako poškodená mal. M.J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. N. K. č. XXXX/X, o ktorej vedel, že má trinásť rokov, spala na posteli otočená na bruchu, tejto zoblíkol pod kolená rifle, sám si zoblíkol montérky, chytil ju oboma rukami za ramená tak, aby sa nemohla hýbať, zozadu do nej vnikol svojím penisom a vykonával na nej súlož.

Za tento zločin bol odsúdený podľa § 199 ods. 2 Tr. zák., § 42 ods. 1 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák. (správne malo byť uvedené § 38 ods. 4 Tr. zák.), § 37 písm. h) Tr. zák. na súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 rokov a 8 mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. súd obžalovaného na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia

Podľa § 42 ods. 2 Tr. zák. súd zrušil rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6T/47/2018 zo dňa 20.12.2018, právoplatný dňa 20.12.2018, vo výroku o vine a celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú v zrušenom výroku o vine svoj podklad.

Proti tomuto rozsudku podal riadne a včas odvolanie obžalovaný A. D.. V písomných dôvodoch odvolania prostredníctvom svojho obhajcu poukázal na to, že okresný súd rozhodol vo veci predčasne, nesprávne a nespravodlivo. Nevykonával obhajobou navrhované dôkazy súvisiace s vecou, čím bolo upreté jeho právo na obhajobu. Opätovne uviedol, že v tejto veci je nevinný. Podaná obžaloba sa opiera o jediný dôkaz, a to rozporuplný, nekonzistentný vykonaný výpoveď maloletej poškodenej, ktoré sú umelo podporené výpoveďami jej matky a sesternice, ktoré ako svedkyne vypovedali údajne len to, čo im o skutku povedala maloletá poškodená. Na pojednávaní dňa 10.9.2020 maloletá poškodená diametrálne zmenila svoju výpoveď, čo má závažný vplyv na rozhodnutie o vine a treste, najmä na kvalifikáciu samotného skutku. Pokiaľ okresný súd na pojednávaní v tejto súvislosti konštatoval, že sa nemôžu riešiť „slovíčka“, s týmto nesúhlasí, pretože zmena výpovede je diametrálna a poškodená ako deliktuálne zodpovedná osoba si musí byť vedomá svojho konania. Ďalej uviedol, že samotná poškodená pred súdom vypovedala, že má priateľa, žije s ním pohlavne, stýkajú sa spolu. Teda, poškodená už od svojich 15-16 rokov žije, resp. praktizuje úplný intímny, pohlavný vzťah s priateľom, ale nevie napr., čo je to ejakulát. Potom je vyvrátený aj ďalší nepriamy dôkaz, o ktorý sa okresný súd opiera, a to potvrdenie z gynekologického vyšetrenia MUDr. K. J. zo dňa 31.3.2017, ktoré len konštatuje porušený hymen, t.j. panenskú blanu. Podľa odbornej literatúry panenská blana môže byť pretrhnutá pri masturbácii, manipulácii s tampónom, nesexuálnou aktivitou (napr. pri cvičení) bez toho, aby žena mala pohlavný styk. Z uvedeného vyplýva, že tento dôkaz nepotvrďuje skutočnosť, či došlo k pohlavnému styku alebo nedošlo. V tejto súvislosti uviedol, že maloletá trávila hodiny v kúpeľni, dokonca s notebookom, s priateľom sa v izbe zamykali. Pokiaľ ide o denník, je zrejmé, že bol menený a písaný dodatočne a vyplýva z neho aj to, že ho nemala rada a že jej kamarátka vykrikovala, že je „štetka“. Je preto dôležité pri hodnotení maloletej poškodenej uvážiť, že svedkyňa si predsa musí dobre pamätať okolnosti skutku, ktorý v nej mal vyvolať strach a obavu o zdravie seba, či blízkych. Výpoveď svedkyne je nejasná, nelogická, nezrozumiteľná, nepresvedčivá, nevierohodná a zároveň je inými dôkazmi spochybniteľná a jasne vyvrátená. Na základe výpovede maloletej poškodenej nemožno s určitosťou ustáliť, či ide o zločin znásilnenia, o aké štádium ide (príprava, pokus, dokonaný trestný čin), či nejde o iný sexuálny delikt. Ďalej uviedol, že aj vo výpovediach svedkýň M. S. st., mal. svedkyne I. Z. sú podstatné rozpory. Navrhol, aby krajský súd v zmysle zásady „in dubio pro reo“ rozhodol tak, že ho spod obžaloby oslobodí podľa § 285 písm. a) Tr. por., nakoľko nebolo preukázané, že sa stal skutok, pre ktorý je stíhaný.

Príslušný prokurátor sa k písomným dôvodom podaného odvolania nevyjadril.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., a zistil, že odvolanie obžalovaného je čiastočne dôvodné.

K výroku o vine

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia, založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Okresný súd v konaní postupoval tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, a to v rozsahu nevyhnutnom na jeho rozhodnutie. Starostlivo objasňoval okolnosti svedčiace proti obžalovanému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech. Vykonané dôkazy hodnotil podľa svojho vnútorného presvedčenia, založeného na uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne. V odôvodnení napadnutého rozsudku vyložil, ktoré skutočnosti a prečo vzal za dokázané a o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, taktiež akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov.

Pokiaľ ide o skutkové zistenia okresného súdu, krajský súd nemá žiadne pochybnosti, že súdený skutok sa stal a že ho spáchal práve obžalovaný A. D.. V tomto smere okresný súd veľmi výstižne a presvedčivo v odôvodnení napadnutého rozsudku vysvetlil, na základe akých dôkazov a zistení z nich vyplývajúcich dospel k záveru o vine obžalovaného. Na takomto základe potom okresný súd vyvodil z dôkazov o podstate súdeného trestného činu zistenia, ktoré sú správne. Dôvody napadnutého rozsudku sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Odvolací súd znovu pripomína, že v dvojinstančnom súdnom konaní rozhodnutia súdov tvoria jednotu a pri existencii vysoko kvalifikovaného rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolaciemu súdu nezostáva nič iné, len v podrobnostiach poukázať na veľmi správne a erudované dôvody, na ktorých okresný súd založil svoje odsudzujúce rozhodnutie.

Na tomto mieste odvolací súd poukazuje na nasledovnú časť odôvodnenia písomného vyhotovenia rozsudku súdu prvého stupňa:

„V súhrne priamych ako aj nepriamych dôkazov bolo preukázané, že obžalovaný ako trestnoprávne zodpovedná osoba, naplnil všetky znaky súdeného zločinu znásilnenia a takto konal v priamom úmysle tak, ako to predpokladá ust. § 15 písm. a/ Tr. zákona. Súd o týchto skutočnostiach nemal žiadne pochybnosti. Obžalovaný urobil vyhlásenie, že je nevinný, na svoju obranu uviedol, že skutok sa nestal, skutok bol vykonštruovaný zo strany K. S., ako pomsta, pretože žili v spoločnej domácnosti ako druh a družka, on pracoval v Českej republike, našiel si priateľku a keď to zistila K. S., vyhrážala sa mu zničením, že ho dostane do väzenia. Maloletá M.J. ho od začiatku jeho vzťahu s jej matkou nemala rada, mala tiež priateľa, vodila si kamarátov domov, zamykala sa s nimi v izbe, prespávala po chatách, pila, fajčila. Obrana obžalovaného bola vyvrátená výpoveďami vypočutých svedkýň, závermi znaleckého dokazovania a lekárskeym potvrdením z gynekologického vyšetrenia maloletej. Obžalovaný bol zo skutku usvedčený predovšetkým výpoveďou mal. M.J., ktorá popísala konanie obžalovaného, že keď spala na guči na bruchu, obžalovaný k nej pristúpil, stiahol jej rifle, ktoré mal na gumičku a vykonal na nej súdož. Pokiaľ boli určité nezrovnalosti v jej výpovediach, na ktoré poukazovala obhajoba, v prvom rade si je potrebné uvedomiť, že svedkyňa prvú výpoveď podávala ako 13 ročná, po uplynutí viac ako 7 mesiacov po skutku, druhú výpoveď na hlavnom pojednávaní podávala síce už ako 17 ročná, ale po uplynutí viac ako 4 rokov od spáchania skutku a vypovedala ku skutočnostiam, ktorých oživovanie v pamäti a následne ich reprodukovanie pred cudzími osobami bolo pre svedkyňu psychicky vysilujúcim, svedkyňa požiadala, aby súd vykonal jej výsluch v neprítomnosti obžalovaného a hlavne svedkyňa vypovedala o okolnostiach, ktoré sa celé roky pochopiteľne snažila zatlačiť do úzadia. Keďže súd hodnotil vierohodnosť výpovede svedkyne aj z vyššie uvedených aspektov, dospel k záveru, že svedkyňa vypovedala ohľadom znásilnenia pravdivo, súd nezistil žiadny motív, pohnútku, pre ktoré by mala svedkyňa nepravdivo obviniť obžalovaného, svedkyňa stále držala jednotnú líniu popisu okolností znásilnenia, prišla domov, osprchovala sa, ľahla si spať na gauč, ľahla si na brucho, zaspala a zobudila sa na to, ako obžalovaný na nej vykonával súdož, potom išla do kúpeľne, obžalovaný tam prišiel za ňou a dal jej 20 Eur, aby nikomu nič nepovedala, bankovku odložila do knihy a odišla ku svojej kamarátke, ktorej sa zdôverila a ostala u nej aj spať. Je pochopiteľným, že svedkyňa nevedela detailne presne popísať, koľkokrát mal obžalovaný do nej vniknúť, či došlo k výronu semena, v tomto smere súd poukazuje na vek maloletej svedkyne, jej zraniteľnosť, svedkyňa bola obeťou násilného sexuálneho útoku len vo veku 12 rokov, vzhľadom k takejto negatívnej skúsenosti v tak nízkom veku, keďže svedkyňa pred incidentom nemala žiadne sexuálne skúsenosti, opakovane vypovedala na súde po viac ako štyroch rokoch. Je úplne pochopiteľným, že svedkyňa sa snažila za celú dobu potlačiť do úzadia takúto udalosť a existujúce rozpory v jej výpovediach sú tak plne odôvodnené a vysvetliteľné. Súd je presvedčený o pravdivosti výpovede mal. M.J. aj s poukazom na celú radu ďalších dôkazov, ktoré sú konzistentné s jej výpoveďou a naopak vyvracajú obranu obžalovaného, že išlo o vykonštruovanú výpoveď z dôvodu pomsty. Predovšetkým súd poukazuje na výpovede svedkyne mal. S. G., svedkyne R. S., svedkyne K. S. (matka mal. M.J.), ktorým sa maloletá zdôverila, predovšetkým svedkyňi mal. S.G., ktorej

bezprostredne po skutku, popísala okolnosti jeho spáchania rovnako, vrátane toho, že obžalovaný jej dal bankovku v nominálnej hodnote 20 €, aby o skutku mlčala. Zároveň pravdivosť jej výpovede je potvrdená závermi znaleckého posudku z odboru psychológia, zo záverov znaleckého posudku vyplynulo, že úroveň rozumových a pamäťových schopností mal. M.J. je v pásme priemeru a vytvára predpoklady k tomu, aby maloletá podala pravdivú výpoveď, jej osobnosť nevykazuje histrionské rysy, nemá sklony k fantazijnému spracovaniu skutočností, domýšľavosti, ovplyvniteľnosti. U mal. svedkyne pretrvávajú negatívne spomienky s úzkostne vegetatívnym doprovodom, došlo k zmene v jej správaní, prežívala depresiu, úzkosť s tendenciou vyhýbať sa osobám, ktoré žili v domácnosti. Posttraumatická porucha osobnosti, bola v jej prípade sekundárna, ale za to veľmi výrazná, vyplynulo to zo skutočností, že sa obávala, o tomto negatívnom zážitku povedať svojim najbližším - matke a otcovi, a to z rôznych dôvodov. Bolo pre ňu náročné akceptovať skutočnosť, že matka jej spočiatku neverila a verila svojmu druhovi - obžalovanému. Podstatným dôkazom preukazujúcim vinu obžalovaného a vierohodnosť výpovede svedkyne mal. M. J. je tiež lekárska správa z gynekologického vyšetrenia vykonaného dňa 31.03.2017 MUDr. K. J., že u maloletej došlo k pohlavnému aktu, panenská blana bola porušená. V tejto súvislosti súd poukazuje na výpoveď svedkyne mal. M. J., ktorá uviedla, že pred znásilnením nemala pohlavný styk, čo potvrdili aj svedkyne mal. S. G., svedkyňa R. S., ktoré boli jej dôverné a najbližšie priateľky. Zároveň z výpovede svedkyne K. S. vyplynulo, že ju prekvapilo správanie obžalovaného, ktorý chcel mal. M.J. kúpiť na narodeniny bicykel (narodeniny mala maloletá mesiac po skutku), prekvapilo ju to z dôvodu, že obžalovaný neplatil zákonne výživné ani svojim vlastným maloletým deťom (pozn. obžalovaný bol odsúdený za prečin zanedbania povinnej výživy) a tiež bolo zvláštne, že dcéra bicykel od obžalovaného odmietla. Na základe takto vykonaného dokazovania súd nemal pochybnosti o spáchaní skutku. Obrana obžalovaného, že išlo o vykonštruovanú výpoveď zo strany jeho bývalej družky K. S. z dôvodu pomsty, že si našiel priateľku nedáva logický základ, keďže z výpovedí svedkov vyplynulo, že mal. svedkyňa M.J. sa svojej mame o znásilnení zdôverila až na naliehanie svojich priateľiek, a to až po dlhšej dobe, pričom mal. svedkyňa uviedla, že mame nechcela pokaziť šťastie, keďže na nej videla, že je s obžalovaným šťastná a dokonca aj zo záverov znaleckého dokazovania, ako aj výpovede svedkyne K. S. vyplynulo, že na začiatku nechcela dcéru uveriť, že ju obžalovaný znásilnil. Súd tak nemohol uveriť obrane obžalovaného, že znásilnenie si vykonštruovala jeho bývalá družka ako pomstu za to, že si našiel milenkú a mal. M. J. ho už od začiatku jeho vzťahu s jej matkou rada nemala. Z výpovedí svedkov vyplynulo, že mal. M.J. mala s obžalovaným pred skutkom dobrý vzťah, dokonca jej obžalovaný pomáhal aj s prípravou do školy, čo potvrdil aj obžalovaný. Vzhľadom na uvedené v súhrne týchto dôkazov súd dospel k jednoznačnému záveru o vine obžalovaného“.

Krajský súd ďalej poznamenáva, že pokiaľ sa skutkové závery prvostupňového súdu zakladajú na vnútornom presvedčení, získanom po starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu a tieto závery boli vyvedené na podklade úplného zistenia skutočného stavu veci a úvahám, ktorými sa k takýmto záverom došlo, nemožno vytknúť nedôslednosť alebo vnútorné rozpory, nemožno im potom v prospech obžalovaného úspešne odporovať odvolaním len preto, že súd mohol dospieť aj k iným záverom, keby sa bol spravoval inými úvahami.

Súd prvého stupňa sa zaoberal a vysporiadal s návrhmi na dokazovanie, skutkovou a právnou argumentáciou strán v konaní pri dodržaní princípov kontradiktórnosti konania. Skutočnosť, že odvolateľ sa nestotožnil so skutkovými a právnymi názormi súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku, nemôže sama osebe viesť odvolací súd k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyslovených súdom prvého stupňa.

Krajský súd po preskúmaní hodnotenia dôkazov vykonaných okresným súdom nezistil, že by súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov nepostupoval podľa zákona v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. a vykonané dôkazy by vyhodnotil jednostranne v neprospech obžalovaného.

Právna kvalifikácia súdeného skutku ako zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. aj podľa názoru krajského súdu zodpovedá správnym úvahám súdu prvého stupňa v tomto smere a všetkým zákonným predpokladom na posúdenie prejednávaneho skutku práve podľa vyššie uvedených zákonných ustanovení.

Odvolací súd v posudzovanom prípade ďalej zdôrazňuje, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba

na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Obžalovaný odvolanie založil aj na opakovaných dôvodoch svojej obhajoby použitej v konaní pred súdom prvého stupňa v pôvodnom konaní pred zrušením v poradí prvého oslobodzujúceho rozsudku. S jeho námietkami, skutkovými a právnymi, sa ale súd prvého stupňa v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na odvolacom súde.

Odvolací súd zdôrazňuje, že obžalovaný primárne namieta v podrobnom odvolaní hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa a predkladá odvolaciemu súdu vlastné hodnotenie dôkazov a vlastné predstavy záverov, ktoré mali vyplývať z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní.

Odvolací súd nezistil, že hodnotenie dôkazov súdom prvého stupňa nebolo založené na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo aj v ich súhrne. Nezistil, že skutkové zistenia súdu prvého stupňa nie sú logicky odôvodnené. V dôsledku tohto zistenia nemôže napadnutý rozsudok zrušiť len preto, že odvolateľ na základe svojho presvedčenia hodnotí tie isté dôkazy s iným do úvahy prichádzajúcim výsledkom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva obžalovaného, ak si neosvojí ním navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jeho výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov.

Krajský súd si je vedomý ťažkostí, ktorým orgány činné v prípravnom konaní, ale i súdy čelia pri riešení sexuálnych zločinov, ktoré sú zvyčajne zahalené tajomstvom a ktoré sú často pre strach alebo z iných dôvodov oznamované veľmi neskoro a bez vykonaného potvrdzujúceho lekárskeho vyšetrenia. V mnohých prípadoch je tak jediným alebo rozhodujúcim dôkazom na usvedčenie obžalovaného výpoveď obete, ako tomu je aj v prejednávacom prípade. V praxi môže byť niekedy ťažké preukázať sexuálne násilie, nesúhlas s pohlavným stykom, resp. nesúhlas s orálnym a análnym stykom pri absencii „priameho“ dôkazu, ako sú stopy po násilí (na pohlavných orgánoch) alebo priami svedkovia.

V prejednávacom prípade boli v prípravnom konaní zadovážené a na hlavnom pojednávaní okresným súdom vykonané dve skupiny dôkazov, ktoré si navzájom odporovali. Na jednej strane výpoveď poškodenej mal. K. S., ktorá obžalovaného usvedčovala zo spáchania súdeného skutku. Na druhej strane výpoveď obžalovaného A. D., ktorý spáchanie súdeného skutku v celom rozsahu popieral. Ďalší svedkovia vypočutí ohľadne skutkových okolností, neboli priamymi svedkami skutku.

Krajský súd uznáva, že okresný súd čelil ťažkej úlohe, pretože bol konfrontovaný s dvomi protikladnými verziami udalostí a jedným priamym dôkazom-výpoveďou samotnej poškodenej. K otázke hodnotenia dôkazov v danej veci je treba pristúpiť z toho hľadiska, že jediným priamym svedkom súdeného skutku je iba samotná poškodená mal. K. S.. Vo vzťahu k výpovedi poškodeného, odvolací súd dáva do pozornosti, že Trestný poriadok, ani konštantná judikatúra nevyklučuje, aby bola výpoveď svedka poškodeného, ktorý je v prevažnej miere aj oznamovateľom trestného činu, použitá ako usvedčujúci dôkaz. Krajský súd už v mnohých svojich rozhodnutiach judikoval, aké sú požiadavky ohľadne kvality výpovede svedka, ktorá je jediným dôkazom preukazujúcim vinu obžalovaného. Ak má slúžiť výpoveď poškodeného (svedka) ako jediný priamy dôkaz, preukazujúci vinu obžalovaného, bez ďalších podporných dôkazov (odborné vyjadrenie, znalecký posudok, stopy, výpovede svedkov, či listinné dôkazy) musí byť tento dôkazný prostriedok jasný, logický, zrozumiteľný, presvedčivý, vierohodný a zároveň nesmie byť inými dôkazmi spochybniteľný, či dokonca vyvrátený.

Treba zdôrazniť, že súd hodnotí dôkazy z hľadiska ich zákonnosti, závažnosti, pravdivosti a vierohodnosti, a to každý dôkaz jednotlivo, ale zároveň i v ich súhrne. Pri hodnotení výpovede svedka súd skúma, či je logická, či sa svedok neodchyľuje od svojej skoršej predchádzajúcej výpovede, pričom v prípade odchýlok musí zisťovať, prečo k nim vo výpovedi svedka dochádza. Pri hodnotení dôkazu vychádza z celej výpovede svedka, z rozsahu a závažnosti prípadných rozdielov v jeho výpovediach a z vysvetlenia, prečo k nim došlo. Pravdivosť tvrdení svedka treba posudzovať aj z hľadiska jeho osoby a

zistenia, či má motív uvádzať nepravdu a „škodiť“ obžalovanému. Pritom nemožno opomenúť, že svedok na rozdiel od obžalovaného má zákonnú povinnosť vypovedať pravdu, a preto logicky i právne vždy musí platiť prezumpcia pravdivosti tvrdenia svedka, a to až do okamihu, kým nie je preukázaný opak. Je úlohou súdu, aby po zvážení všetkých týchto dôkazov a okolností prípadu, postupom v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. podľa vnútorného presvedčenia rozhodol, ktorá skupina dôkazov je vierohodná a ktorá vierohodná nie je.

Po oboznámení sa s obrazovým a zvukovým záznamom výsluchu a výpovede poškodenej zo dňa 10.9.2020 na hlavnom pojednávaní aj krajský súd dospel k záveru, že poškodená presvedčivo usvedčuje obžalovaného zo spáchania súdeného skutku a krajskému súdu nie sú známe žiadne skutočnosti spochybňujúce vierohodnosť jej výpovedí. V okolnostiach danej veci je krajský súd názoru, že vo výpovediach poškodenej nie sú rozpory závažnejšieho charakteru, ktoré by spochybnili jej svedecké výpovede. Svedkyňa poškodená sa v podstatných bodoch neodchýlila od svojich výpovedí. Ako konštatoval okresný súd, nebol zistený žiadny motív na krivé obvinenie obžalovaného. Poškodená sa vyjadrila, že s obžalovaným mala dobrý vzťah. Vadilo jej, keď ju chytil po zadku a obchytával. Neobstojí odvolacia námietka obžalovaného, že na základe výpovede maloletej poškodenej nemožno s určitosťou ustáliť, či ide o zločin znásilnenia, o aké štádium ide (príprava, pokus, dokonaný trestný čin), či nejde o iný sexuálny delikt. Poškodená svojou výpoveďou bez akýchkoľvek pochybností preukázala, že obžalovaný sa dopustil dokonaného trestného činu znásilnenia. Poškodená doslova uviedla, že ju zobudilo ako ležala na bruchu, obžalovaný bol na nej, ťažšie sa jej dýchalo, ako keby na nej ležal, ale neležal na nej celou váhou, pridržoval sa rukou. Keď ležala, tak cítila ako ho z nej vyťahoval, len nevedela, čo má robiť, len ležala a čakala, keď skončí. Ona potom cítila niečo také slizké, mal to hore na stehnách. Žiada sa zdôrazniť, že dieťa nemusí plne rozumieť významu sexuálnej aktivity, a to sa môže odraziť v tom, ako si veci pamätá a ako ich opisuje.

V posudzovanom prípade nie sú výpovede poškodenej len jedným z dôkazných prostriedkov produkovaných v trestnom konaní, ktoré usvedčujú obžalovaného zo spáchania súdených trestných činov. Výpovede poškodenej korešpondovali aj s výpoveďami nepriamych svedkov vypočutých v danej veci. Ide najmä o výsluchy nepriamych svedkov K. S. st. (matky poškodenej), mal. R. S. a mal. I. Z., ako aj výsledky znaleckého dokazovania z odboru psychológia a výpoveď súdnej znalkyne PhDr. Oľgy Filkovej, tiež listinné dôkazy (lekárska gynekologická správa z vyšetrenia poškodenej zo dňa 31.3.2017, denník).

V okolnostiach danej veci ani krajský súd neuveril tvrdeniam obžalovaného, že sa nedopustil konania, ktoré mu je kladené za vinu. Je pochopiteľné, že obžalovaný popiera spáchanie súdeného skutku. Využíva tak svoje zákonné právo hoci aj beztrestne klamať. Výpoveď obžalovaného musí súd vždy posudzovať s rešpektom a s ohľadom aj na to, že môže uvádzať nepravdu a tú prezentovať ako jedinou pravdu - svoju. Preto je vždy v prioritnom záujme obžalovaného predložiť súdu svoje alibi, a tak dodať svojim vyjadreniam „punc úplnej pravdivosti“. Zároveň treba uviesť, že výpoveď obžalovaného je dôkazom rovnocenným s ostatnými dôkazmi. Obsah výpovede obžalovaného je zároveň formou jeho obhajoby, pričom krajský súd neopomína, že obžalovaný sa môže brániť spôsobom, ktorý uzná za vhodný, a teda i tvrdeniami, ktoré sa nezakladajú na pravde. Pravdivosť tvrdení obžalovaného je však potrebné vyvrátiť procesne relevantnými dôkazmi a zistením skutkového stavu veci, o ktorom nie sú pôvodné pochybnosti a ktoré zároveň vyvracajú výpoveď a obhajobu obžalovaného. Obžalovaný tvrdil, že všetko sú to výmysly matky poškodenej za to, že ju opustil. Nič z toho, čo sa mu kladie za vinu, nie je pravda. Podľa názoru odvolacieho súdu obžalovaný na preukázanie svojej obhajoby nepredložil žiadne relevantné argumenty, ktoré by celkom nepochybne mohli výrazne spochybniť výpoveď priamej svedkyne poškodenej K. S., ktorú logicky prepájajú ďalšie nepriame dôkazy. Argumenty, ktorými výpovede poškodenej spochybňuje obžalovaný, nepovažuje odvolací súd za relevantné.

Pokiaľ okresný súd podľa § 272 ods. 3 Tr. por. odmietol vykonať dôkazy, ktorých vykonanie navrhol obžalovaný v priebehu súdneho konania, treba uviesť, že kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán konania, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy strán konania na vykonanie dokazovania, sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitéj stranou konania navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v

odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie.

V okolnostiach danej veci ani odvolací súd nepovažoval za potrebné vykonať ďalšie dokazovanie vykonaním navrhovaných obžalovaným. Dôkazná situácia v súdnej veci bola podľa názoru odvolacieho súdu tak jednoznačná a presvedčivá, že o vine obžalovaného bolo možné rozhodnúť aj bez vykonania navrhovaných dôkazov. Súd prvého stupňa si splnil svoju povinnosť a riadne v písomnom odôvodnení rozsudku rozviedol svoje argumenty, pre ktoré odmietol návrhy obžalovaného na doplnenie dokazovania.

K výroku o treste

Krajský súd po preskúmaní obsahu spisu sa nestotožnil so záverom okresného súdu, pokiaľ ide o výmeru trestu, ktorý za súdenú trestnú činnosť uložil obžalovanému z nasledovných dôvodov.

Pri úvahách, aký druh a výmera trestu by spravodlivo zohľadňovali konanie obžalovaného, jeho zavinenie, následok, pohnútku, osobu, pomery a možnosti jeho nápravy a v neposlednom rade aj poľahčujúce a priťažujúce okolnosti, vychádzal aj odvolací súd zo zásady, že trest je právnym následkom trestného činu, a teda musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, na ochranu spoločnosti, jednak pred páchatelom trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabráneniu v trestnej činnosti) a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu - rehabilitácia), a jednak aj voči ďalším občanom - potencionálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti). Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatela.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 2, 3, 4 Tr. zák. páchatelovi možno uložiť len taký druh trestu a len v takej výmere, ako je to ustanovené v tomto zákone, pričom tento zákon v osobitnej časti ustanovuje len trestné sadzby trestu odňatia slobody. Trest má postihovať iba páchatela, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby. Pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. pri určovaní druhu trestu a jeho výmery musí súd prihliadnuť na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností.

Treba súhlasiť s právnym názorom okresného súdu, že v prípade obžalovaného A. D. sú splnené podmienky pre uloženie súhrnného trestu v zmysle § 42 ods. 1 Tr. zák. Po splnení prieskumnej povinnosti odvolací súd, rovnako ako súd prvého stupňa, dospel k záveru, že obžalovanému má byť za teraz súdený zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák., ukladaný súhrnný trest odňatia slobody aj za ďalší trestný čin (prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák.), za ktorý už bol právoplatne odsúdený, a to rozsudkom Okresného súdu Námestovo, sp. zn. 6T/47/2018 zo dňa 20.12.2018, pretože na uloženie súhrnného trestu za všetky uvedené zbiehajúce sa trestné činy (zločin a prečin) sú splnené všetky zákonom predpokladané podmienky, t.j. medzi teraz súdeným trestným činom a trestným činom, za ktorý už bol obžalovaný právoplatne odsúdený, existuje neprerušovaný viacčinný súbeh.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že súhrnný trest podľa zásad uvedených v § 42 ods. 1 Tr. zák. sa uloží iba v prípade viacčinného súbehu, a to len vtedy, ak páchatel bol za časť retrospektívne sa zbiehajúcej trestnej činnosti odsúdený a ak je možné na také odsúdenie prihliadať. Hranicu teda tvorí vyhlásenie odsudzujúceho rozsudku (trestného rozkazu) súdom prvého stupňa. Vždy je to časovo

prvé odsúdenie, ku ktorému v celom trestnom konaní dôjde, vrátane opravného konania. Súhrnný trest nastupuje namiesto úhrnného trestu, ktorý by inak bol páchatelovi uložený, ak by sa o všetkých zbiehajúcich sa trestných činoch rozhodovalo v spoločnom konaní. Znamená to, že odsúdený musí byť pri súhrnnom treste v zásade v rovnakej situácii ako v prípade trestu úhrnného, t.j. ako keby bolo o všetkých spáchaných trestných činoch rozhodnuté v jednom konaní.

Krajský súd svojím rozsudkom napravil formálne pochybenie okresného súdu, ktorý v rámci uloženia súhrnného trestu zrušil aj výrok o vine rozsudku vo vzťahu, ku ktorému bol ukladaný súhrnný trest odňatia slobody.

V tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 42 ods. 2 Tr. zák., spolu s uložením súhrnného trestu súd zruší výrok o treste uloženom páchatelovi skorším rozsudkom, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Súhrnný trest nesmie byť miernejší ako trest uložený skorším rozsudkom. V rámci súhrnného trestu súd uloží trest straty čestných titulov a vyznamenaní, trest straty vojenskej a inej hodnosti, trest prepadnutia majetku, peňažný trest, trest prepadnutia vecí, trest zákazu činnosti alebo trest zákazu účasti na verejných podujatiach, ak bol taký trest uložený už skorším rozsudkom a ak tomu nebráni ustanovenie § 34 ods. 7.

Správny je názor okresného súdu, že obžalovanému mal byť uložený súhrnný trest odňatia slobody s použitím tzv. asperačnej zásady (zostrenia trestu) podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., vzhľadom k tomu, že obžalovaný spáchal viac úmyselných trestných činov viacerými skutkami, z ktorých jeden je zločin a jeden je prečin.

Podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., v znení účinnom od 21.12.2012, ak súd ukladá úhrnný trest odňatia slobody za dva alebo viac úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom, spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami, zvyšuje sa horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody trestného činu z nich najprísnejšie trestného o jednu tretinu. Horná hranica zvýšenej trestnej sadzby nesmie prevyšovať dvadsaťpäť rokov a pri mladistvých trestnú sadzbu uvedenú v § 117 ods. 1 alebo 3. Popri treste odňatia slobody možno v rámci úhrnného trestu uložiť aj iný druh trestu, ak by jeho uloženie bolo odôvodnené niektorým zo súdených trestných činov.

Krajský súd sa nestotožnil s názorom okresného súdu, že u obžalovaného je daná priťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. h) Tr. zák. (t.j., že spáchal viac trestných činov). Treba pripomenúť, že na okolnosť, ktorá je dôvodom na zvýšenie trestnej sadzby podľa § 41 ods. 2 Trestného zákona - spáchanie dvoch alebo viacerých úmyselných trestných činov, z ktorých aspoň jeden je zločinom spáchaných dvoma alebo viacerými skutkami, nemožno zároveň prihliadať ako na priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Trestného zákona - spáchanie viacerých trestných činov. Ak je obžalovanému ukladaný trest odňatia slobody v zmysle § 41 ods. 2 Trestného zákona, t.j. v prípade aplikácie asperačnej zásady, nemožno okolnosť, že obžalovaný spáchal viac trestných činov, hodnotiť zároveň ako priťažujúcu v zmysle § 37 písm. h) Trestného zákona, pretože by tak došlo k dvojitému pričítaniu tej istej okolnosti a duplicitnému zvýšeniu trestnej sadzby trestu odňatia slobody.

Zistené porušenie zákona zo strany okresného súdu zásadne ovplyvnilo postavenie obžalovaného v jeho neprospech. V prípade správneho postupu, pri ukladaní trestu je teda potrebné prioritne postupovať podľa § 38 ods. 2 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák., pretože obžalovanému je ukladaný trest podľa asperačnej zásady v sadzbe, ktorej horná hranica sa zvyšuje o jednu tretinu, v dôsledku čoho sa obžalovanému za súdené trestné činy ukladá trest v sadzbe od 7 rokov až 20 rokov.

Odvolačný súd ďalej uvádza, že osobu páchatel'a treba hodnotiť vo všetkých súvislostiach. Pri hodnotení osoby konkrétneho páchatel'a treba posúdiť negatívny alebo pozitívny význam jeho osoby pre hodnotenie nebezpečnosti činu pre spoločnosť, ktoré vyplýva z jeho správania v spoločnosti. Nemôže však ísť len o registráciu osobných údajov páchatel'a bez hlbšieho rozboru jeho osobnosti vo vzťahu ďalším kritériám, ktoré sú rozhodujúce z hľadiska určovania druhu trestu a jeho výmery. V rámci hodnotenia osoby páchatel'a nemožno obísť ani možnosti jeho nápravy, najmä z hľadiska určenia prognózy jeho budúceho vývoja správania, na základe objasnenia jeho osobných vlastností a ich spojitosti so spáchaným trestným činom, vrátane vplyvu sociálnej mikroštruktúry. Pomery páchatel'a sa takisto týkajú hodnotenia jeho osoby, priamo však nesúvisia so spáchaným trestným činom, hoci môžu ovplyvniť úvahy o treste. Ide o okolnosti, ktoré charakterizujú osobu páchatel'a ako objekt trestu, pričom ide o okolnosti, pre ktoré je rovnaký trest pre rôznych páchatel'ov rôzne citeľný. V podstate pôjde o aktuálne rodinné a osobné pomery, ktoré existujú v čase rozhodovania o treste, napríklad o majetkové

pomery páchatel'a, jeho zdravotný stav a zdravotný stav jeho rodiny, starostlivosť o početnú rodinu, tehotenstvo páchatel'ky a pod.

Z odpisu z registra trestov je zistiteľné, že obžalovaný bol doposiaľ dvakrát súdne potrestaný. Aktuálne vykonáva nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 16 mesiacov za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zák., ktorý ešte nie je zapísaný v registri trestov.

Odvolací súd po preskúmaní výroku o treste dospel k záveru, že trest odňatia slobody uložený obžalovanému rozsudkom súdu prvého stupňa za daných okolností nezodpovedá požiadavke primeranosti - proporcionálnosti trestu. Trest odňatia uložený okresným súdom obžalovanému za súdený trestný čin vo výmere 9 rokov a 8 mesiacov považuje krajský súd za príliš prísny.

Pri uvážení vyššie uvedených kritérií s prihliadnutím krajský súd za súdený trestný čin, ktorého sa obžalovaný dopustil voči maloletej poškodenej ako druh jej matky, uložil obžalovanému trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov, t.j. na dolnej hranici zákonom ustanovenej trestnej sadzby, ktorý je podľa jeho názoru primeraný a bude v dostatočnej miere plniť svoj účel stanovený v § 34 ods. 1 Tr. zákona. V posudzovanom prípade bol obžalovanému ukladaný trest za jednu z najzávažnejších protispoločenských konaní, pričom v tejto súvislosti krajský súd pripomína, že v prebiehajúcom trestnom konaní je v hre záujem štátu aj verejnosti na nekompromisnom boji proti sexuálnej kriminalite smerujúcej voči najzraniteľnejším poškodeným - maloletým deťom. Obžalovaný sa trestnej činnosti dopustil vedome, pričom závažnosť jeho konania je daná aj trestným následkom.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. krajský súd obžalovaného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, nakoľko obžalovaný v posledných desiatich rokoch pred spáchaním súdeného trestného činu nebol vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený za úmyselný trestný čin.

Odvolací súd preskúmal správnosť konania, ktoré predchádzalo napadnutým výrokom rozsudku, a nezistil žiadne pochybenie. Nezistil ani chyby, ktoré odvolaním neboli vytýkané a ktoré by boli takej povahy, že by odôvodňovali po právoplatnosti rozsudku podanie mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania na základe ustanovenia § 371 ods. 1 Tr. por.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.